

PRELUCRAREA UNOR CATEGORII SPECIALE DE DATE CU CARACTER PERSONAL: CODUL NUMERIC PERSONAL SAU ORICE ALT IDENTIFICATOR CU APLICABILITATE GENERALĂ

Silviu-Dorin ȘCHIOPU

Abstract

According to article 8 of Directive 95/46/EC, member states determine the conditions under which certain special categories of data - national identification number or any other identifier of general application - may be processed. The Romanian legislator decided that, in principle, the processing of the personal identification number or of other personal data with a general identification function may be carried out only if the data subject has given an express and unequivocal consent or the processing is expressly stated by a legal provision. For a better understanding of this particular data processing, we have chosen to present a recent judicial decision which reversed the lower court's ruling and decided, among others, that a convention concluded between a public transportation company placed under the authority of the City Council and a County Pension House does not constitute a „legal provision” in the sense of the Romanian Law no. 677/2001 on the Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data and the Free Movement of Such Data.

Keywords: *personal data, national identification number, identifier of general application, data protection, data processing.*

Reglementare

Ca regulă, orice prelucrare a datelor cu caracter personal trebuie să fie conformă cu *principiile referitoare la calitatea datelor*, enunțate la art. 6 din Directiva 95/46/CE¹, și să respecte *unul dintre criteriile privind legitimitatea prelucrării datelor*, enumerate la art. 7 din aceeași directivă². De asemenea, potrivit art. 8 alin. (7) privind *prelucrarea unor categorii speciale de date*, statele membre sunt cele care stabilesc condițiile în care poate fi prelucrat un număr de identificare sau orice alt identificator cu aplicabilitate generală care poate face obiectul prelucrării.

¹ Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 281/31, Ediție specială, cap. 13/vol. 17.

² A se vedea CJUE, *hotărârea din 1 octombrie 2015, cauza C-201/14 - Bara și alții*, ECLI:EU:C:2015:638, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general), și jurisprudența citată la punctul 30.

Legea de transpunere³ a Directivei 95/46/CE prevede la art. 8 că prelucrarea codului numeric personal sau a altor date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală poate fi efectuată numai dacă persoana vizată și-a dat în mod expres consimțământul sau prelucrarea este prevăzută în mod expres de o dispoziție legală. Astfel, în timp ce, în regulă generală, poate constitui *temei al prelucrării altor date cu caracter personal* consimțământul, relația contractuală, obligațiile legale ale operatorului, interesele vitale ale persoanei vizate, interesul public și exercitarea autorității oficiale, precum și interesele legitime urmărite de operator sau de un terț, numai *consimțământul sau prevederea legală expresă* pot legitima *prelucrarea datelor cu caracter personal având funcție de identificare*.

Ca și excepție, potrivit art. 8 alin. (2) din lege, aceste date pot fi prelucrate și în alte cazuri, cu avizul Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (ANSPDCP) și numai cu condiția instituirii unor garanții adecvate pentru respectarea drepturilor persoanelor vizate.

Întrucât din practică a rezultat colectarea și prelucrarea fără o justificare temeinică a codului numeric personal și a altor date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală, ANSPDCP a emis o decizie⁴ în vederea clarificării modalității de prelucrare a acestor date, precum și a copiilor documentelor ce le conțin.

Astfel, prin *date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală* trebuie să înțelegem acele numere prin care se identifică o persoană fizică în anumite sisteme de evidență și care au aplicabilitate generală, cum ar fi: codul numeric personal, seria și numărul actului de identitate, numărul pașaportului, al permisului de conducere, numărul de asigurare socială sau de sănătate [art. 1 alin. (2) din decizie]. De asemenea, *consimțământul* pentru prelucrarea datelor cu caracter personal având funcție de identificare trebuie dat în mod expres, într-o formă care să permită dovedirea acestuia de către operator [art. 3 alin. (2) din decizie].

Potrivit art. 6 din decizie, „colectarea și prelucrarea datelor prevăzute la art. 1, inclusiv dezvăluirea acestora, prin efectuarea și reținerea de copii de pe cartea de identitate sau de pe documente care le conțin (s.n.), sunt interzise”, cu excepția situației în care fie persoana vizată și-a dat în mod expres consimțământul, fie prelucrarea este prevăzută în mod expres de o dispoziție legală, fie în alte cazuri, cu avizul Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal și numai cu condiția instituirii unor garanții adecvate pentru respectarea drepturilor persoanelor vizate. În cea din urmă situație, operatorul trebuie să respecte

³ Legea nr. 677 din 21 noiembrie 2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în M. Of. nr. 790 din data de 12 decembrie 2001, act normativ denumit în continuare, *brevitatis causa*, „legea”.

⁴ Decizia nr. 132 din 20 decembrie 2011 privind condițiile prelucrării codului numeric personal și a altor date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală, publicată în M. Of. numărul 929 din data de 28 decembrie 2011, disponibilă la <http://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=761>. Potrivit art. 3 alin. (5) din Legea nr. 102 din 3 mai 2005, în exercitarea atribuțiilor sale președintele Autorității naționale de supraveghere emite decizii și instrucțiuni obligatorii pentru toate instituțiile și unitățile la a căror activitate se referă.

principiul caracterului adecvat, pertinent și neexcesiv, precum și măsurile de confidențialitate și de securitate a prelucrărilor prin instituirea unor garanții adecvate⁵.

Pentru a ilustra temeiurile legitimității prelucrării datelor cu caracter personal având funcție de identificare – *consimțământul și dispoziția legală expresă* – am ales a prezenta conținutul unei sentințe a Tribunalului Brașov (fond) și al deciziei corelative a Curții de Apel Brașov (apel).

Situația de fapt

În speță⁶, Regia Autonomă de Transport Brașov (RATBv), în calitate de prestator al serviciului de transport public local de călători, a eliberat legitimații de călătorie cu titlu gratuit, aceste legitimații fiind acordate unor categorii speciale de călători⁷, desemnate prin reglementări legale emise de autoritățile centrale și de cele locale. RATBv se află sub autoritatea Consiliului Local Brașov⁸ și a încheiat cu Municipiul Brașov în anul 2006 Contractul privind serviciile de transport public local de călători. Pentru a recupera aceste cheltuieli de transport, RATBv a încheiat cu Casa Județeană de Pensii Brașov o convenție în cuprinsul căreia se menționa obligativitatea înscrierii CNP-ului pe formularul legitimației (pe care ulterior completării o înmâna beneficiarului) pentru a putea obține de la această autoritate contravaloarea serviciului prestat.

Prin urmare RATBv, în calitate de operator de date cu caracter personal, a colectat, inclusiv prin reținerea de copii de pe actele de identitate, și ulterior a înregistrat și a stocat în sistemele proprii de evidență datele personale ale solicitanților de abonamente, persoane fizice, printre care se număra și *codul numeric personal*, datele colectate⁹ regăsindu-se în evidențele regiei, stocate pe suport electronic și de hârtie.

RATBv a depus la ANSPDCP în data de 14 noiembrie 2013 o notificare – având ca scop comercializarea abonamentelor de călătorie și a legitimațiilor cu tarif redus/gratuit; justificarea diferenței de tarif redus-gratuit – în urma căreia i s-a atras atenția de către ANSPDCP, printr-o adresă din 26 noiembrie 2013, că datele cu caracter special nu pot fi prelucrate decât în condițiile art. 8 din lege.

⁵ Pentru detalii a se vedea art. 5 din *Decizia nr. 132 din 20 decembrie 2011*. De asemenea, potrivit art. 9, decizia nu aduce atingere dispozițiilor legale în vigoare care reglementează expres colectarea și prelucrarea codului numeric personal sau a altor date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală.

⁶ Situația de fapt a fost reconstituită pe baza informațiilor conținute în *sentința civilă nr. 2837 din 15 decembrie 2014* a Tribunalului Brașov (fond) și în *decizia nr. 35 din 6 octombrie 2016* a Curții de Apel Brașov (apel).

⁷ Pensionari, donatori onorifici de sânge, revoluționari, veterani/văduve de război, persoane deportate și persecutate politic, ș.a.m.d.

⁸ A se vedea Anexa 1 din *H.G. nr. 597 din 28 septembrie 1992* privind trecerea sub autoritatea consiliilor locale sau, după caz, județene, a regiilor autonome și societăților comerciale cu capital integral de stat, care prestează servicii publice de interes local sau județean, publicată în M. Of. nr. 289 din 18 noiembrie 1992.

⁹ Categoriile de date prelucrate în acest scop au inclus numele și prenumele, data și locul nașterii, codul numeric personal, seria și numărul actului de identitate.

Sanționarea contravențională

Ulterior, în urma realizării unei investigații – cum în cadrul acesteia nu au fost prezentate dovezi ale obținerii consimțământului persoanelor care au accesat acest serviciu gratuit – ANSPDCP a constatat în data de 12 februarie 2014 săvârșirea faptei de *prelucrare nelegală a datelor cu caracter personal*, în sensul că RATBv a nesocotit dispozițiile art. 8 din Legea nr. 677/2001 și art. 6 din Decizia nr. 132/2011, faptă ce constituie contravenție prevăzută de art. 32 din Legea nr. 677/2001¹⁰. Mai exact, ANSPDCP a constatat că RATBv trece CNP-ul pe legitimațiile de călătorie *fără* a avea un temei legal în acest sens, *fără* consimțământul expres și neechivoc al persoanei vizate și *fără* a avea a avea eventual avizul ANSPDCP pentru o astfel de prelucrare.

Plângerea contravențională

Instanța de fond

Prin plângerea înregistrată pe rolul Tribunalului Brașov, RATBv a solicitat, în contradicțoriu cu ANSPDCP, anularea procesului-verbal de contravenție încheiat emis de intimată.

Printre altele, RATBv a susținut că nu realizează operațiuni de prelucrare a datelor, invocând definiția din DEX a prelucrării¹¹, aserțiune față de care ANSPDCP a arătat că prin *prelucrare a datelor cu caracter personal*, potrivit art. 3 lit. b) din lege, se înțelege „orice operațiune sau set de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea către terți prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea”, definiția din DEX a prelucrării neputând prevala asupra celei date de legea specială în materie. Astfel, operațiunea de „trecere a CNP-ului pe legitimație” se înscrie în definiția legală a prelucrării datelor – chiar dacă nu este precizată expres de legiuitor în sfera acțiunilor care pot constitui contravenție, întrucât enumerarea nu este una limitativă, ci una exemplificativă – circumscriindu-se prin urmare sferei operațiunilor enumerate de lege.

Pe baza probei cu înscrisuri administrată în cauză, Tribunalul Brașov a admis plângerea formulată de RATBv¹². Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut, în esență, următoarele:

¹⁰ Art. 32 - *Prelucrarea nelegală a datelor cu caracter personal*: „Prelucrarea datelor cu caracter personal de către un operator sau de o persoană împuternicită de acesta, cu încălcarea prevederilor art. 4-10 sau cu nesocotirea drepturilor prevăzute la art. 12-15 sau la art. 17 (s.n.), constituie contravenție, dacă nu este săvârșită în astfel de condiții încât să constituie infracțiune, și se sancționează cu amendă de la 1000 lei la 25000 lei”.

¹¹ Precizăm că, potrivit DEX 1998, prin prelucrare se înțelege „acțiunea de a prelucra și rezultatul ei” iar primul sens al cuvântului „a prelucra” face referire la „a modifica forma, dimensiunile, constituția sau aspectul unui material”, în accepțiunea sa obișnuită prelucrarea evocând în mintea cititorului numai operațiuni precum „modificarea” datelor cu caracter personal.

¹² A se vedea Tribunalul Brașov, secția a II-a contencios administrativ și fiscal, *sentința civilă nr. 2837 din 15 decembrie 2014* (nepublicată). Sentința ne-a fost comunicată de Tribunalul Brașov care a anonimizat numele judecătorului și al grefierului, în ciuda *Hotărârii nr. 308 din 5 martie 2009 a Plenului CSM*, p. 3, disponibilă la www.csm1909.ro/csm/linkuri/14_04_2009__22802_ro.pdf, potrivit căreia asocierea hotărârii cu judecătorul care a pronunțat-o indică modul în care aceștia își exercită atribuțiile de serviciu, nefiind vorba de date cu privire la viața intimă, familială și privată a acestora.

a) RATBv colectează (inclusiv prin reținerea de copii de pe actele de identitate) și ulterior înregistrează și stochează în sistemele proprii de evidență datele personale ale solicitanților de abonamente persoane fizice; are calitatea de *operator de date cu caracter personal*, depunând la ANSPDCP o notificare în acest sens,

b) însă *nu poate fi contravenientă*, potrivit dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 677/2001, de vreme ce pentru a-și recupera cheltuielile cu abonamentele gratuite a încheiat cu Casa Județeană de Pensii Brașov o *convenție* în cuprinsul căreia se menționează *obligativitatea înscrierii CNP-ului pe formularul legitimației*, pentru a se putea obține de la această autoritate contravaloarea serviciilor de transport public de călători pe care regia le-a prestat în beneficiul acestor persoane; mai mult, RATBV se află în subordinea Consiliului Local Brașov, încheindu-se în anul 2006 Contractul privind serviciile de transport public local de călători; astfel, în lipsa datelor cu caracter personal a persoanelor beneficiare a abonamentelor gratuite, RATBv nu și-ar putea îndeplini obligațiile rezultate din contractul menționat;

c) prin cererea făcută de o persoană pentru a accesa un serviciu gratuit, practic *există consimțământul* acesteia pentru prelucrarea și stocarea datelor personale ale acesteia.

Instanța de control judiciar¹³

Împotriva sentinței civile pronunțată de Tribunalul Brașov, ANSPDCP a declarat *apel*, criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie, a solicitat admiterea apelului, modificarea în tot a hotărârii instanțe de fond și respingerea acțiunii.

Potrivit ANSPDCP instanța de fond a reținut în mod greșit că acea convenție încheiată cu Casa Județeană de Pensii Brașov reprezintă o *dispoziție legală expresă* în sensul art. 8 alin. (1) din lege, constituind astfel temei al prelucrării datelor cu caracter personal având funcție de identificare (codul numeric personal sau orice alt identificator cu aplicabilitate generală). De asemenea, cum RATBv a prestabilat datele și categoriile de date solicitate persoanelor fizice și a obligat pe acestea la furnizarea datelor sub condiția neemiterii de abonamente și legitimații de călătorie, nu s-ar putea reține existența unui *consimțământ valabil acordat* iar în cadrul investigației desfășurată la sediul RATBv nici nu au fost prezentate dovezi ale obținerii consimțământului.

RATBv a formulat întâmpinare și a solicitat respingerea apelului, arătând că ANSPDCP interpretează mult prea *restrictiv* prevederile art. 8 din lege iar sancțiunea aplicată este inadecvată, lipsită de relevanță și excesivă.

În continuare vom prezenta apărările formulate de RATBv, precum și argumentele în considerarea cărora Curtea de Apel Brașov a admis apelul de declarat de ANSPDCP, schimbând în tot hotărârea tribunalului, și, rejudecând, a respins ca nefondată plângerea formulată de RATBv:

a) *față de numărul foarte mare al persoanelor fizice care beneficiază de transport gratuit ar fi imposibilă obținerea unui consimțământ expres al fiecărei persoane pentru prelucrarea CNP-ului, RATBv arătând și costurile materiale ale unei asemenea operațiuni;*

¹³ Curtea de Apel Brașov, secția de contencios administrativ și fiscal, *decizia nr. 35 din 6 octombrie 2016* [dosarul nr. 5356/62/2014], disponibilă pe <http://www.rolii.ro>.

Atât în fața instanței de fond, cât și în apel, RATBv a invocat considerente de ordin economic pentru a justifica imposibilitatea de a obține consimțământul expres al fiecărei persoane pentru prelucrarea CNP-ului. Inițial a precizat că regia furnizează acestor categorii de persoane serviciul de transport public de călători, fără a primi de la aceste persoane contravaloarea serviciului prestat, dar realizând aceleași categorii de cheltuieli de transport ca și pentru transportul unui călător care își achită din fonduri proprii contravaloarea acestei călătorii. Ulterior, în ceea ce privește consimțământul expres al persoanelor fizice beneficiare ale transportului gratuit, a solicitat să se constate că lună de lună un număr mare de persoane ar trebui să dea o declarație - care să fie arhivată de regie - în care să își dea expres acest acord de prelucrare a CNP-ului. Ținând cont și de faptul că identitatea persoanelor variază de la lună la lună, la nivelul unui an RATBv ar avea de arhivat declarații însumând 2093 topuri de hârtie a câte 500 foi fiecare. Prin urmare, având în vedere valoarea unui top de hârtie, deși nu există niciun temei legal care să impună regiei obligația de a suporta din fonduri proprii cheltuielile de transport ale acestor persoane, regia ar trebui să suporte anual costuri suplimentare pentru a pune în practică cerința ANSPDCP.

În replică, ANSPDCP a precizat că nu pot fi primite motivele privind costurile considerate ca fiind excesive pentru efectuarea dovezii privind obținerea consimțământului. La fel, Curtea a considerat că apărarea este lipsită de eficiență juridică întrucât „*nu există excepții prevăzute de lege sau prevederi legale care să permită prelucrarea acestor date cu caracter personal fără consimțământul expres al persoanei fizice*” (sic!). În realitate consimțământul persoanei vizate nu constituie unicul temei juridic care poate legitima prelucrarea CNP-ului sau a orice alt identificator cu aplicabilitate generală, prelucrarea, chiar în lipsa consimțământului persoanei vizate, putând fi prevăzută în mod expres de o dispoziție legală sau putând avea loc cu avizul ANSPDCP¹⁴, însă nu a existat un astfel de aviz care să permită această prelucrare în condițiile art. 8 alin. (2) din lege. Mai trebuie să precizăm că, potrivit art. 5 alin. (1) lit. f) din Decizia nr. 132/2011, chiar și în cazul existenței avizului ANSPDCP, dezvăluirea către alți destinatari¹⁵ este interzisă, cu excepția situației în care există consimțământul persoanei vizate sau o prevedere legală expresă.

b) prin cererea făcută de o persoană pentru a accesa un serviciu gratuit, practic există consimțământul acesteia pentru prelucrarea și stocarea datelor personale ale acesteia;

Potrivit art. 3 alin. (2) din Decizia nr. 132/2011, consimțământul trebuie dat în mod expres, într-o formă care să permită dovedirea acestuia de către operator, însă nici în cadrul investigației desfășurate la sediul RATBv, nici ulterior, nu au fost prezentate dovezi ale obținerii consimțământului persoanelor vizate. De aceea, contrar opiniei primei instanțe care a reținut că prin

¹⁴ Art. 8 alin. (2) din lege: „Autoritatea de supraveghere poate stabili și alte cazuri în care se poate efectua prelucrarea datelor prevăzute la alin. (1) [codul numeric personal sau alte date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală - *n.n.*], numai cu condiția instituirii unor garanții adecvate pentru respectarea drepturilor persoanelor vizate”.

¹⁵ Din conținutul *sentinței civile nr. 2837 din 15 decembrie 2014* a Tribunalului Brașov (fond) și al *deciziei nr. 35 din 6 octombrie 2016* a Curții de Apel Brașov (apel) nu reiese în mod clar dacă RATBv a dezvăluit sau nu unor terți, precum Casa Județeană de Pensii Brașov, datele cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală.

cererea făcută de o persoană pentru a accesa un serviciu gratuit practic există consimțământul acesteia pentru prelucrarea și stocarea datelor personale ale acesteia, Curtea a apreciat că această susținere rămâne gratuită atât timp cât nu există și nu au fost administrate dovezi din care să rezulte expres consimțământul persoanei fizice ca datele sale cu caracter personal să fie prelucrate într-un anumit scop de regie.

Prin urmare, deși în principiu pentru prelucrarea datelor cu caracter personal consimțământul poate fi acordat fie explicit, fie implicit, persoana vizată acționând într-un mod care nu lasă loc de îndoială asupra faptului că este de acord cu prelucrarea datelor sale¹⁶, în cazul datelor cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală, prelucrarea pe bază de consimțământ necesită ca persoana vizată să-și fi dat în mod expres consimțământul iar formă trebuie să permită dovedirea acestuia de către operator, ceea ce nu s-a întâmplat în speță.

c) persoana fizică nu este prejudiciată de înscrierea CNP-ului pe legitimația de călătorie;

Curtea a considerat însă că RATBv a acționat pe o durată întinsă în timp în sensul prelucrării unor date cu caracter personal, respectiv CNP-ul persoanei fizice, cu încălcarea legii, respectiv a art. 8 din lege și art. 6 din Decizia nr. 132/2011. Rezultatul acestei acțiuni continuate a regiei l-a constituit urmarea imediată, socialmente periculoasă creată de fiecare acțiune de prelucrare a acestor date cu caracter personal în parte iar legea nu cere producerea unui rezultat material, fiind *suficientă crearea stării de pericol* care aduce atingere valorii sociale ocrotite de lege.

d) în lipsa menționării CNP-ului nu pot fi identificate persoanele fizice care beneficiază de transport gratuit iar pentru a-și recupera cheltuielile cu abonamentele gratuite, a încheiat cu Casa Județeană de Pensii Brașov o convenție în cuprinsul căreia se menționează obligativitatea înscrierii CNP pe formularul legitimației, pentru a se putea obține de la această autoritate contravaloarea serviciilor de transport public de călători pe care regia le-a prestat în beneficiul acestor persoane,

Curtea a considerat însă că această convenție încheiată de părți - RATBv și Casa Județeană de Pensii Brașov - nu este opozabilă decât părților contractante, iar *pentru terți* - persoanele vizate - *nu are valoare juridică*. În plus, prin hotărârea pronunțată de CJUE în cauza C-201/14, Bara și alții¹⁷, în legătură cu interpretarea unor prevederi din Directiva 95/46/CE privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, s-a decis ca persoanele ale căror date cu caracter personal fac obiectul transmiterii și prelucrării între două autorități ale administrației publice a unui stat membru trebuie să fie informate în prealabil cu privire la acest aspect¹⁸.

Prin urmare, precum a arătat și ANSPDCP, *instanța de fond a reținut în mod greșit că acea convenție încheiată cu Casa Județeană de Pensii Brașov reprezintă o dispoziție legală expresă în sensul art. 8 alin. (1) din lege, constituind astfel temei juridic privind legitimitatea prelucrării datelor*

¹⁶ A se vedea European Union Agency for Fundamental Rights, *Handbook on European data protection law*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014, p. 67.

¹⁷ A se vedea CJUE, *hotărârea din 1 octombrie 2015*, cauza C-201/14 - Bara și alții, ECLI:EU:C:2015:638, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general).

¹⁸ ANSPDCP nu a sancționat însă RATBv pentru nesocotirea dreptului persoanei vizate de a fi informată potrivit art. 32 raportat la art. 12 din lege.

cu caracter personal având funcție de identificare, acestea putând fi prelucrate numai în trei situații: fie cu *consimțământul* expres și neechivoc al persoanei vizate, fie atunci când prelucrarea este prevăzută în mod expres de o *dispoziție legală*, fie cu *avizul ANSPDCP* pentru o astfel de prelucrare, ceea ce de asemenea nu s-a întâmplat în speță.

e) *în lipsa datelor cu caracter personal a persoanelor beneficiare a abonamentelor gratuite, RATBv nu și-ar putea îndeplini obligațiile rezultate din Contractul privind serviciile de transport public local de călători;*

Această apărare formulată de RATBv a fost preluată din considerentele sentinței date de instanța de fond. Curtea a considerat însă faptul că RATBv se află în subordinea Consiliului Local Brașov și a încheiat cu Municipiul Brașov, în anul 2006, Contractul privind serviciile de transport public local de călători, o formă de *apărare lipsită de relevanță juridică* față de cerințele exprese ale Legii nr 677/2001 de vreme ce *nici o convenție nu poate înfrânge legea*.

Contractul privind serviciile de transport public local de călători ar fi putut constitui temei juridic privind legitimitatea prelucrării datelor numai în cazul datelor nesensibile¹⁹ și doar dacă prelucrarea ar fi fost necesară în vederea executării unui contract sau antecontract la care persoana vizată este parte ori în vederea luării unor măsuri, la cererea acesteia, înaintea încheierii unui contract sau antecontract, adică atunci când persoana vizată este sau urmează a fi parte în respectivul contract, ceea ce nu a fost cazul în speță, contractul fiind încheiat între RATBv și Municipiul Brașov.

f) *fapta reținută în sarcina sa nu constituie contravenție întrucât legiuitorul nu o precizează în mod expres în sfera acțiunilor ce constituie contravenție;*

Curtea a considerat însă că susținerea RATBv este înlăturată întrucât legiuitorul a reglementat contravenția, de genul celei reținute în procesul-verbal, în dispozițiile art. 32 din Legea nr. 677/2001 care prevede că prelucrarea datelor cu caracter personal de către un operator sau de o persoană împuternicită de acesta, cu încălcarea prevederilor art. 4-10 sau cu nesocotirea drepturilor prevăzute la art. 12-15 sau la art. 17, constituie contravenție. În speță, precum am văzut, operațiunea de „trecere a CNP-ului pe legitimație” se înscrie în definiția legală a prelucrării datelor, chiar dacă nu este precizată expres de legiuitor în sfera acțiunilor care pot constitui contravenție, întrucât enumerarea nu este una limitativă, ci una exemplificativă. RATBv nu numai că a prelucrat date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală, însă le-a prelucrat în lipsa consimțământului expres al persoanelor vizate sau al avizului ANSPDCP iar prelucrarea nu era prevăzută în mod expres de nici o dispoziție legală.

g) *nu există vinovăție a RATBv în forma cerută de lege;*

Potrivit art. 22 alin (1) din lege privind notificarea către autoritatea de supraveghere, „operatorul este obligat să notifice autorității de supraveghere, personal sau prin reprezentant, înainte de efectuarea oricărei prelucrări ori a oricărui ansamblu de prelucrări având același

¹⁹ Spre deosebire de cazul prelucrării datelor nesensibile, o relație contractuală cu persoana vizată nu este considerată ca fiind un temei juridic general pentru prelucrarea legitimă a datelor sensibile, European Union Agency for Fundamental Rights, *Handbook on European data protection law*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014, p. 67.

scop sau scopuri corelate". RATBv a notificat ANSPDCP despre intenția sa de prelucrare statistică și pentru gestiunea economico-financiară și administrativă a eliberării legitimațiilor de călătorie pentru diferite categorii de persoane. ANSPDCP a comunicat RATBv printr-o adresă că datele cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală pot fi prelucrate numai în condițiile prevăzute de art. 8 din lege²⁰.

Cum nu s-a administrat în cauză vreo altă dovadă că RATBv s-a conformat acestei solicitări, respectiv prelucrarea în condițiile prevăzute de art. 8 din lege, toate înscrisurile administrate ca probă în cauză dovedind că RATBv a colectat, a înregistrat și a stocat în evidențe proprii date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală – în speță aceste date fiind codul numeric personal – fără a exista consimțământul expres, neechivoc, al fiecărei persoane atât pentru realizarea acestei operațiuni, cât și pentru dezvăluirea datelor sale către terți, deși cunoștea dispozițiile legale care reglementează modalitatea de prelucrare a CNP-ului atât cu ocazia depunerii notificării la ANSPDCP cât și cu ocazia răspunsului conținut de adresa menționată²¹, Curtea a considerat că *forma de vinovăție* cu care a acționat RATBv *rezultă din materialitatea faptelor*. Probele dovedind că din proprie inițiativă, cunoscând conținutul valorii ocrotite de lege, RATBv a procedat la nerespectarea legii, valoarea socială ocrotită de lege fiind cea prevăzută la art. 1 din lege, respectiv drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viața intimă, familială și privată, cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal.

În anul anterior, și Regiei Autonome de Transport București (RATB) i s-a aplicat de către ANSPDCP o amendă contravențională pentru efectuarea de copii ale actelor de identitate ale elevilor și studenților care au solicitat eliberarea abonamentelor cu tarif redus, RATB *scanând și reținând copii ale actelor de identitate și ale altor documente ce conțineau CNP-ul solicitanților* (ex. certificat de naștere, pașaport, carte de rezidență), cu încălcarea dispozițiilor art. 8 din lege, informație de care, deși disponibilă în spațiul public²², RATBv nu a ținut seamă²³.

²⁰ Potrivit ANSPDCP, RATBv nu a solicitat anterior efectuării investigației niciun punct de vedere, opinie sau aviz Autorității de Supraveghere privind legitimitatea prelucrării datelor cu caracter personal – a CNP și copiei cărții de identitate – fiind vădită astfel lipsa de preocupare a regiei pentru respectarea legii și orientarea interesului numai spre recuperarea cheltuielilor cu abonamentele gratuite, chiar cu prețul nerespectării drepturilor persoanelor vizate.

²¹ Chiar și în lipsa adresei ANSPDCP, potrivit principiului *nemo consetur legem ignorare* ce instituie o prezumție a cunoașterii legii, RATBv avea obligația de a cunoaște legea aplicabilă prelucrării codului numeric personal sau a altor date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală.

²² A se vedea <http://www.securityportal.ro/stiri/business-si-tehnologie/4479-date-cu-caracter-personal-anspdcp-a-amendat-ratb> și *Comunicatul de presă al ANSPDCP* din data de 6 august 2013, disponibil la http://www.dataprotection.ro/index.jsp?page=stire_06062013&lang=ro.

²³ În plus, prin Decizia nr. 68 din 31 iulie 2013 (nepublicată), ANSPDCP a dispus ca operatorul RATB să înceteze reținerea de copii ale respectivelor documente și să șteargă baza de date deja constituită în termen de 10 zile de la data emiterii acesteia. RATB a oprit efectuarea de copii ale actelor de identitate ale persoanelor beneficiare de reduceri la biletele de transport public, până la primirea avizului necesar emis ANSPDCP potrivit art. 8 alin (2) din lege și art. 2 lit. c) din Decizia nr. 132/2011.

Prelucrarea datelor cu caracter personal având funcție de identificare în Regulamentul (UE) 2016/679

Regulamentul general privind protecția datelor²⁴ ce va se aplică de la data de 25 mai 2018 prevede la art. 87 că *statele membre vor putea detalia în continuare condițiile specifice de prelucrare a unui număr de identificare național sau a oricărui alt identificator cu aplicabilitate generală*. În acest caz, numărul de identificare național sau orice alt identificator cu aplicabilitate generală va putea fi folosit numai în temeiul unor garanții corespunzătoare pentru drepturile și libertățile persoanei vizate în temeiul prezentului regulament.

Prin urmare, în cazul prelucrării numerelor prin care se identifică o persoană fizică în anumite sisteme de evidență și care au aplicabilitate generală, cum ar fi: codul numeric personal, seria și numărul actului de identitate, numărul pașaportului, al permisului de conducere, numărul de asigurare socială sau de sănătate, etc. vor continua a fi incidente și după 25 mai 2018 prevederile art. 8 din lege și cele ale Deciziei ANSPDCP nr. 132 din 20 decembrie 2011 privind condițiile prelucrării codului numeric personal și a altor date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală. Așadar, ca temei juridic pentru prelucrarea datelor cu caracter personal având funcție de identificare vor continua a exista numai *trei opțiuni*: consimțământul expres al persoanei vizate, dispoziția legală expresă și avizul ANSPDCP, niciun alt temei neputând legitima prelucrarea codului numeric personal sau a oricărui alt identificator cu aplicabilitate generală.

Bibliografie:

1. *Directiva 95/46/CE* a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 281/31, Ediție specială, cap. 13/vol. 17.

2. *Regulamentul (UE) 2016/679* al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 119 din 4 mai 2016.

3. *Legea nr. 677 din 21 noiembrie 2001* pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în M. Of. nr. 790 din data de 12 decembrie 2001.

²⁴ *Regulamentul (UE) 2016/679* al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 119 din 4 mai 2016.

4. *Legea nr. 102 din 3 mai 2005* privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, publicată în M. Of. nr. 391 din data de 9 mai 2005.

5. *Hotărârea nr. 308 din 5 martie 2009* a Plenului CSM, disponibilă la www.csm1909.ro/csm/linkuri/14_04_2009_22802_ro.pdf [consultată la data de 2.06.2017].

6. *H.G. nr. 597 din 28 septembrie 1992* privind trecerea sub autoritatea consiliilor locale sau, după caz, județene, a regiilor autonome și societăților comerciale cu capital integral de stat, care prestează servicii publice de interes local sau județean, publicată în M. Of. nr. 289 din 18 noiembrie 1992.

7. *Decizia nr. 132 din 20 decembrie 2011* privind condițiile prelucrării codului numeric personal și a altor date cu caracter personal având o funcție de identificare de aplicabilitate generală, publicată în M. Of. numărul 929 din data de 28 decembrie 2011, disponibilă la <http://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=761> [consultată la data de 2.06.2017].

8. Tribunalul Brașov, secția a II-a contencios administrativ și fiscal, *sentința civilă nr. 2837 din 15 decembrie 2014* (nepublicată).

9. Curtea de Apel Brașov, secția de contencios administrativ și fiscal, *decizia nr. 35 din 6 octombrie 2016* [dosarul nr. 5356/62/2014], disponibilă pe <http://www.rolii.ro> [consultată la data de 2.06.2017].

10. CJUE, *hotărârea din 1 octombrie 2015*, cauza C-201/14 - *Bara și alții*, ECLI:EU:C:2015:638, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general).

11. European Union Agency for Fundamental Rights, *Handbook on European data protection law*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014.